

॥ १६ ॥ गृहीयामि गृहीयां^{*} इतो लोपाभाव आर्षः ॥ १७ ॥ १८ ॥ पितृकर्माणि पित्रा कर्तव्या न्युपनयनादीनि ॥ १९ ॥ सभाज्यमानः पूज्यमानः ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ चक्रं
पुरोहितममात्यांश्च संप्रहृष्टो ब्रवीदिदं ॥ शृण्वंस्त्वेतद्भवंतोऽस्य देवदूतस्य भाषितं ॥ १६ ॥ अहं चाप्येवमेवैनं जानामि स्वयमात्मजं ॥ यद्यहं वचनादेव गृहीया
मि स्वमात्मजं ॥ १७ ॥ भवेद्विशंक्यो लोकस्य नैव शुद्धो भवेदयं ॥ वैशंपायन उवाच तं विशोध्य तदाराजादेव दूतेन भारत ॥ लघुः प्रमुदितश्चापि प्रति
जग्राहतं सुतं ॥ १८ ॥ ततस्तस्य तदाराजापितृकर्माणि सर्वशः ॥ कारयामास मुदितः प्रीतिमानात्मजस्य ह ॥ १९ ॥ मूर्ध्नि चैनमुपाघ्राय सस्नेहं परिष्वजे ॥
सभाज्यमानो विप्रैश्च स्तूयमानश्च बन्दिभिः ॥ समुदं परमां लेभे पुत्रसंस्पर्शं जानृपः ॥ २० ॥ तां चैव भार्यां दुष्यंतः पूजयामास धर्मतः ॥ अब्रवीच्चैव तां राजा सां
त्वपूर्वमिदं वचः ॥ २१ ॥ कृतो लोकपरोक्षोऽयं संबन्धो यं त्वया सह ॥ तस्मादेतन्मया देवित्वच्छ्रुद्ध्यर्थं विचारितं ॥ २२ ॥ मन्यते चैव लोकस्ते स्त्रीभावान्मयि संगतं ॥
पुत्रश्चायं वृत्तो राज्ये मया तस्माद्विचारितं ॥ २३ ॥ यच्च कोपितयात्यर्थं त्वयोक्तोऽस्म्यप्रियं प्रिये ॥ प्रणयिन्या विशालाक्षितक्ष्णं तं ते मया शुभे ॥ २४ ॥ तामेव मुक्त्वा
राजर्षिर्दुष्यंतो महिषीं प्रियां ॥ वासोभिरन्नपानैश्च पूजयामास भारत ॥ २५ ॥ दुष्यंतस्तु तदाराजापुत्रं शाकुंतलं तदा ॥ भरतं नाम तः कृत्वा यौवराज्येऽभ्यषेच य
तू ॥ २६ ॥ तस्य तत्प्रथितं चक्रं प्रावर्तत महात्मनः ॥ भास्वरं दिव्यमजितं लोकसन्नादनं महत् ॥ २७ ॥ सविजित्य महीपालांश्च कारवशवर्तिनः ॥ चचार च सतां
धर्मं प्राप चानुत्तमं यशः ॥ २८ ॥ सराजा चक्रवर्त्यासीत् सार्वभौमः प्रतापवान् ॥ ईजे च बहुभिर्यज्ञैर्यथा शक्रो मरुत्यतिः ॥ २९ ॥ याजयामास तं कण्वो विधिव
द्भूरिदक्षिणं ॥ श्रीमान् गोविततं नाम वाजिमेधमवाप सः ॥ यस्मिन्सहस्रं पद्मानां कण्वाय भरतो ददौ ॥ ३० ॥ भरताद्भारती कीर्तिर्येनेदं भारतं कुलं ॥ अपरे ये च पूर्वं
वै भारता इति विश्रुताः ॥ ३१ ॥ भरतस्यान्ववाये हि देवकल्पामहौजसः ॥ बभूवुर्ब्रह्मकल्पाश्च बहवो राजसत्तमाः ॥ ३२ ॥ येषामपरिमेयानि नाम धेयानि सर्व
शः ॥ तेषां तु ते यथा मुख्यं कीर्तयिष्यामि भारत ॥ महाभागान् देवकल्पान्सत्याजवपरायणान् ॥ ३३ ॥ इति श्रीम० आदिप० संभवप० शकुंतलोपाख्याने च
तुः सप्ततितमोऽध्यायः ॥ ७४ ॥ ॥ ७५ ॥

यचक्रं आज्ञावा अन्यतेरण सर्वव्याप्नोतीति चक्रवर्ती सार्वभौमः सर्वभूमीश्वरः ॥ २९ ॥

पद्मानां कोटिशतानां ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ सत्यं ब्रह्म आर्जवं धर्मः ते एव परं अयनं प्राप्यं येषां तान् ॥ ३३ ॥ इति आदिपर्वणि नैलकंठीये भारतभावदीपे चतुःसप्ततितमोऽध्यायः ॥ ७४ ॥ ॥ ७५ ॥

^{*}अमादेशाभाव आर्ष इति वक्तव्यं